

NORGES BONDELAG

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Sluppen
7485 TRONDHEIM

Vår saksbehandler
Finn Erlend Ødegård
+47 92 85 84 95

Vår dato
27.01.2014
Deres dato
28.10.2013

Vår referanse
13/01251-7
Deres referanse
2013/5053

Høring på forskrift om tiltak for å stanse eller avverge skade fra vilt

Norges Bondelag viser til høringsbrev av 28. oktober 2013 om forslag til forskrift om tiltak for å stanse eller avverge skade på vilt. Forslaget til forskrift vil generelt svekke grunneiers reelle mulighet til å stanse eller avverge skade fra vilt på avling, husdyrproduksjon og eiendom. Norges Bondelag mener derfor at Miljødirektoratets forskriftsutkast på sentrale områder ikke godt nok ivaretar grunneiers økonomiske interesser, jfr vår utdypende omtale nedenfor.

Generelle kommentarer:

Byråkratisering og forholdet til regjeringserklæringen

Høringsforslaget innfører et viktig prinsipielt skille ved at det nå må søkes om tillatelse for all skadefelling av vilt. I den gjeldende forskriften kan den skadelidte hele året felle inntil 20 definerte arter uten særskilt tillatelse når disse gjør skade av vesentlig økonomisk betydning. Det foreslås samtidig å flytte forvaltningsansvaret for å gi tillatelse til felling av 22 arter fra kommunen til fylkesmannen.

Når vi sammenholder dette med høringsforslagets krav i § 10 om søknadens innhold, § 11 om at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12 skal legges til grunn i saksbehandlingen og § 17 om klagerett på alle vedtak om skadefelling, så gir dette en massiv byråkratisering av et forvaltningsområde som det i dag er knyttet få konflikter til.

Vi viser til følgende sitat fra regjeringserklæringen - Politisk plattform for en regjering utgått av Høyre og Fremskrittspartiet:

”Regjeringen vil bygge sin politikk på målet om en mest mulig effektiv bruk av fellesskapets ressurser. Samfunnet må bli mindre byråkratisk. Regjeringen vil bidra til en enklere hverdag for folk flest. Mer makt og myndighet må overlates til lokalsamfunnet. Regjeringen vil motarbeide sløsing med offentlige midler, og prioritere økt gjennomføringskraft høyt”.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:
Postboks 9354 Grønland
0135 OSLO

Norges Bondelag
Bondelagets Servicekontor AS

Besøksadresse:
Landbrukets Hus,
Schweigaardsgate 34 C
0191 OSLO

Org.nr.: 939678670
Org.nr.: 985063001 MVA

Telefon:
22 05 45 00

Bankkonto: 8101.05.12891
Bankkonto:: 8101.05. 91392

E-postadresse:
bondelaget@bondelaget.no

Internett:
www.bondelaget.no

Vår dato Vår referanse
27.01.2014 13/01251-7

Norges Bondelag mener høringsforslaget er i strid med regjeringserklæringens mål om at samfunnet skal bli mindre byråkratisk og at mer makt og myndighet skal overlates til lokalsamfunnet. Norges Bondelag mener at høringsforslaget vil føre til en massiv økning i byråkratiet ved felling av vilt som gjør skade, samtidig som avstanden fra den som får skade på sin eiendom og besluttende myndighet øker.

Kravene til søknad og saksbehandling vil få betydelige økonomiske konsekvenser i form av arbeidstimer for søker og saksbehandlingstid hos miljømyndighetene. I tillegg kommer økonomisk tap knyttet til økte skader på avling og eiendom som følge av tiden som den økte saksbehandlingen vil ta. **Norges Bondelag mener at de økonomiske konsekvensene av høringsforslaget ikke er tilstrekkelig belyst.**

For landbruksnæringen er det først og fremst i vekstsesongen at problemer knyttet til skader fra vilt oppstår. Det er da viktig at ansvarlig myndighet har nærhet til den som får skader på avling eller eiendom slik at tillatelse til felling kan avgjøres raskt.

Behovet for rask saksbehandling er også påpekt i tidligere rundskriv fra direktoratet, jf. fundskriv 3/90, sitat; ”Skadesituasjoner og søknad om skadefelling er ofte akutte og skal behandles som hastesak i viltnemnda”.

Det er i høringsforslaget verken skrevet om nødvendigheten av rask saksbehandling eller om tidsfrister. **Norges Bondelag vil påpeke at forvaltningslovens generelle krav om fire ukers saksbehandling er til liten hjelp i skadefellingsaker.**

Grensegang mot forskrift om skadedyrbekjempelse

Forskrift om skadedyrbekjempelse av 21.12.2000 omhandler bekjempelse av pattedyr og fugler som befinner seg inne i bygninger, etc. Dette kan f. eks. gjelde flaggermus som etablerte kolonier under hustak og grevling som holder til under hus.

Norges Bondelag ber direktoratet gjennomføre en grensegang mellom høringsforslaget og forskrift om skadedyrbekjempelse.

Skadefelling i viltstellsammenheng

Nåværende forskrift har et eget kapittel III om skadefelling i viltstellsammenheng, sitat:

”Fylkesmannen kan etter skriftlig søknad gi tillatelse til felling av viltarter utenom ordinær jakttid for arten, dersom disse vesentlig reduserer andre arters reproduksjon. Slik tillatelse kan bare gis i tilknytning til planmessige og faglig velfunderte tiltak, hvor predasjonen medfører vesentlig økonomisk skade på jaktbare viltarter av næringsmessig verdi, eller der predasjon truer med vesentlig desimering av lokale bestander.”

Norges Bondelag mener den tilsvarende bestemmelsen i høringsforslagets § 1, a) er vesentlig svakere og ber om at teksten i kapittel III tas inn i den nye forskriften.

Kommentarer til de enkelte bestemmelser:§ 4 Virkeområde

Paragrafen sier at forskriften gjelder for vilt, med unntak som beskrives i punktene a-d. **Norges Bondelag mener at også kongeørn må stå oppført sammen med gaupe, jerv, bjørn og ulv i punkt c, jf bestemmelser om kongeørn i rovviltforskriften.**

§ 5 Skadeforebyggende tiltak

Vi er enig i at det i mange skadesituasjoner er både mulig og aktuelt å avverge skadene ved tiltak som står i rimelig forhold til skaden.

Norges Bondelag påpeker at det finnes mange, dels akutte skadesituasjoner hvor det ikke kan anvises avvergende tiltak som er til noen nytte. Dette gjelder for eksempel situasjoner hvor rødrev, ravn og kråker tar små lam på inngjerdet innmarksbeite eller griseunger ved grisehold på friland. Tilsvarende gjelder også for mink, mår og grevling som har kommet inn i bygninger eller kjellere, eller i hønsehus eller anderi.

§ 6 Vilkår for uttak

Forskriften sier at:

”Uttak kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til uttak skal det særlig tas hensyn til:

- a) om skaden og potensialet for framtidig skade er vesentlig*
- b) om skaden kan stanses eller avverges ved uttak av ett eller flere bestemte individ”.*

Norges Bondelag støtter at forslaget til ny forskrift, punkt a), gir anledning til å beslutte uttak som et forebyggende tiltak, før skade har skjedd. Dette gir eier av landbrukseiendom større handlingsrom til å forebygge skade.

Direktoratet skriver i kommentar til § 6 at;

”Når flokker av fugl driver næringsøk på avling vil det ikke være anledning til å beslutte uttak av noen som et virkemiddel for å skremme flokken. Uttak vil i slike tilfeller ikke ha noen annen forebyggende effekt enn andre former for jaging eller skremming”.

Norges Bondelag er sterkt uenig i dette. Rapporter fra det svenske Viltskadecenter i 2013 viser at felling av noen enkeltindivider har betydelig skremmeeffekt på flokker av gjess. Dette er også erfaringer fra forebyggende tiltak mot beiteskader fra kortnebbgås i Nord-Trøndelag.

§§ 7 – 9 Beslutningsmyndighet

Den gjeldende forskrift om felling av viltarter som gjør skade eller som vesentlig reduserer andre viltarters reproduksjon angir 20 arter som eier/bruker/rettighetshaver i dag kan felle uten særskilt tillatelse, jf sitat nedenfor:

II. Felling av viltarter som gjør skade

A. Hettemåke, fiskemåke, gråmåke, svartbak, bydue, ringdue, svarttrost, gråtrost, måltrost, rødvingetrost, skjære, kråke, ravn, gråspurv, hare, rødrev, røyskatt, mink, mår og grevling, kan felles uten særskilt tillatelse hele året av eier/bruker/rettighetshaver eller den han bemyndiger når disse gjør skade av vesentlig økonomisk betydning på en eller flere av følgende verdier: Hus, hage, åker, plante- eller frøkultur, aktivt drevne egg- og dunvær, pelsdyrfarm, fjørfeoppdrett eller viltoppdrett.

Høringsforslaget innfører krav om at det nå må søkes om tillatelse for all skadefelling av viltarter som gjør skade. Det foreslås samtidig å flytte myndighet fra kommunen til fylkesmannen om å gi tillatelse til felling av følgende arter: gråhegre, grågås, kanadagås, siland, laksand, tjeld, krykkje, grønnspett, svartspett, flaggspett, kjøttmeis, kaie, kornkråke, stær, pilfink, bokfink, bjørkefink, grønnfink, dompap, gulspurv, viltlevende kanin og hijakt på rødrev.

Direktoratet begrunner forslaget om å frata skadelidte beslutningsmyndighet til uttak av 20 ulike viltarter med ønske om å sikre ensartet praksis og at naturmangfoldlovens prinsipper skal bli tilstrekkelig ivaretatt.

Norges Bondelag er uenig i dette. Vi mener at landet er så variert med ulike viltbestander og dyrkingskulturer rundt omkring at det er nødvendig å ha en variert forvaltning som er tilpasset de lokale forholdene. Norges Bondelag mener det er kommunene som er best skikket til å vurdere behovet for skadefelling opp mot jordbruksdriften, skadeforebyggende tiltak og viltbestandenes størrelse.

Norges Bondelag mener videre at direktoratets argument om at arter som har få skadetilfeller må flyttes til et høyere forvaltningsnivå for å få mest mulig lik forvaltningspraksis ikke holder. Det er nettopp nærheten til den skadelidte og kjennskap til landbruksforvaltningen som gjør at kommunene er best skikket til å vurdere skadefelling.

Direktoratet begrunner forslaget om å flytte forvaltningsansvaret for skadefelling av laksand og siland til fylkesmannen med at enkelte kommuner har hatt en for liberal praksis av forskriften. **Dersom noen kommuner har utøvd sin forvaltningsmyndighet på feil måte forutsetter Norges Bondelag at direktoratet i dialog med de kommunene dette gjelder sikrer en forventet praktisering, og beholde denne beslutningsmyndigheten på kommunalt nivå.**

Norges Bondelag er svært kritisk til at direktoratet foreslår å flytte forvaltningsansvaret for all skadefelling av gås fra kommunene til fylkesmannen. Avlingsskader fra grågås, kortnebbgås, kvitkinngås og kanadagås er betydelige i mange kommuner. Gjennom den kommunale landbruksforvaltningen har kommunene god kontakt med bøndene og har god kjennskap til hvilke jordbruksarealer som er utsatt for avlingsskader forårsaket av ulike viltarter. Kommunene kan derfor gjøre en rask og kvalitativ god vurdering av skadefellingssøknader for gås. Det er i mange kommuner utarbeidet forvaltningsplaner for gås for blant annet å forebygge avlingsskader på innmark. **Norges Bondelag mener**

skadefellingsforskriften må gi kommuner som har forvaltningsplaner for gås større handlingsrom for skadefelling.

Kommunene kan med hjemmel i dagens skadefellingsforskrift tillate hijakt på rødrev dersom denne forårsaker vesentlig skade på beitende bufe. **Norges Bondelag mener hijakt på rødrev er et viktig tiltak for å forebygge tap av lam til rødrev i mange beiteområdeområder, og krever at denne myndighet beholdes på kommunalt nivå.**

Norges Bondelag mener ansvarsfordelingen for hvilke arter som det kan gis tillatelse til skadefelling for hos de ulike forvaltningsnivåene må være slik det er i dag, og at eier/bruker/rettighetshaver fortsatt skal kunne felle hettemåke, fiskemåke, gråmåke, svartbak, bydue, ringdue, svarttrost, gråtrost, måltrost, rødvingetrost, skjære, kråke, ravn, gråspurv, hare, rødrev, røyskatt, mink, mår og grevling uten særskilt tillatelse hele året når disse gjør skade av vesentlig økonomisk betydning. Den skadelidte kan ved slik skadefelling pålegges meldeplikt til kommunen som viltforvaltningsmyndighet.

Norges Bondelag mener at beslutningsmyndighet om skadefelling som ligger hos fylkesmannen også må omfatte trane (i hele landet) og hvitkinngås i de samme fylker som nå.

Viltskader oppstår i mange tilfeller akutt. Norges Bondelag mener det er svært viktig at det gis mulighet til å iverksette raske uttak av disse artene.

For de aller fleste av disse artene er bestandene i Norge store og robuste. Norges Bondelag mener det er uforståelig at det da må gjennomføres en stor byråkratisk prosess for å vurdere om enkeltindivider kan felles for å forebygge skader på avling og eiendom.

§ 10 Søknadens innhold

Forskriften sier at:

”Søknaden skal sendes til rett viltmyndighet og skal inneholde opplysninger om:

- a) hvilken art søknaden gjelder*
- b) det eller de skadegjørende individ og dets avkom”.*

Norges Bondelag påpeker at det ved viltskader ofte er svært vanskelig, eller umulig, å angi hvilke spesifikke individer av en art som er skadevolder. For øvrig mener vi det er uforståelig hvilke opplysninger det spørres om i punkt b.

§ 11 Tillatelsens innhold

Forskriften sier at:

”Det skal settes vilkår og begrensninger i tillatelsen, herunder:

- a) at tillatelsen skal omfatte et eller flere bestemte individ, eventuelt kjønn og alder”.*

Som påpekt ovenfor mener vi det ved viltskader ofte er svært vanskelig, eller umulig, å angi hvilke spesifikke individer av en art som er skadevolder. Med denne begrunnelsen mener vi det blir meningsløst å sette vilkår om at tillatelsen skal omfatte et eller flere bestemte individ.

§ 13 Metode for uttak

Norges Bondelag støtter at det settes krav om at den som bruker skytevåpen ved uttak skal ha bestått jegerprøve, men at man ikke trenger å ha betalt jegeravgift for inneværende år.

§ 14 Forbud mot salg av tillatelse

Forskriften sier at; *"Tillatelse til uttak kan ikke selges eller tilbys andre mot vederlag"*.

Norges Bondelag støtter dette, men forutsetter at den skadelidte kan gi oppdrag om skadefelling, eller be om hjelp, til andre som f. eks. ansatte på gården, andre i familien, naboer, jegerforeninger, m. flere.

§ 15 Grunneiers tillatelse

Norges Bondelag støtter at den som utfører uttak må innhente grunneiers tillatelse.

§ 16 Varsling til politiet og grunneier

Forskriften sier at;

"Den som utfører uttak ved bruk av skytevåpen, skal varsle berørte grunneiere og stedlig politimyndighet før uttak finner sted. Det skal opplyses om hva tillatelsen omfatter og tid og sted for uttak".

Norges Bondelag mener det ikke er nødvendig at politiet forhåndsvarsles ved ordinære skadefellinger, med mindre det dreier seg om større uttak som må forventes å vekke oppmerksomhet fra allmennheten.

§ 17 Klagerett

Forskriften sier at;

"Vedtaket fattet i medhold av denne forskriften kan påklages i samsvar med forvaltningsloven kapittel VI. Klagen sendes til den viltmyndighet som har fattet vedtaket."

Direktoratets forslag om å frata den skadelidte beslutningsmyndighet om uttak av 20 definerte viltarter medfører at alle vedtak om felling av disse artene kan påklages. Fra tidligere vet vi at NOAH og andre dyrevernorganisasjonen nærmest på prinsipielt grunnlag anker vedtak om felling av fugler og rovdyr. Med opprettelse av *Med oppsettende virkning* vil da enhver skadefelling i den aktuelle skadeperioden bli illusorisk.

Vår dato	Vår referanse
27.01.2014	13/01251-7

Miljøvedtaksregisteret, som trer i kraft 1. april 2014, er en offentlig tilgjengelig database som samler sentrale forskrifter og enkeltvedtak etter naturmangfoldloven på ett sted. Registeret vil gjøre det svært enkelt for miljøorganisasjonene på påklage vedtak. Påklaging vil føre til at vedtak om akutt og nødvendig skadefelling blir utsatt med økende skader på avling og eiendom som resultat.

Med begrunnelse i klageretten gjentar Norges Bondelag kravet om at de 20 artene som skadelidte i dag kan felles uten søknad ikke omfattes av søknadsplikten.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Arild Bustnes

Finn Erlend Ødegård